

Å heie på mangfold

Innledning til lærerne

Ordet mangfold blir ofte brukt sammen med kultur. Når vi snakker om kulturelt mangfold gjør vi det gjerne i forbindelse med ulik etnisitet, innvandring, religion mm. Vi bruker også kulturbegrepet knyttet til andre arenaer som ungdomskultur, gjengkultur mm. Kultur kan forstås og defineres på mange måter,- en enkel definisjon kan være:

”Kultur er de tanker, trosformer og ferdigheter mennesker har tilegnet seg som medlemmer av et samfunn, og som overføres, ofte i en noe forandret form, fra generasjon til generasjon”

<https://kommunikasjonogkulturprosjekt.wikispaces.com/Kulturforståelse>

Vi kan forstå kultur som noe som kan gjøre det lettere å forstå hverandre og å leve sammen som mennesker. Kultur kan også være med å gjøre det vanskelig å forstå mennesker med ulik kultur og væremåte enn vår egen. Ikke minst i sosiale media og offentlig debatt kan man få inntrykk av ulike kulturer mer som et problem enn som en ressurs i samfunnet.

Kultur kan handle om skikker, tradisjoner, religion og andre tydelige kjennetegn. Ofte bruker vi begrepet om mennesker fra andre land eller deler av verden. Vi finner imidlertid også ulike kulturbegrepet i andre sammenhenger. Vi kan for eksempel snakke om

ungdomskultur, bykultur, jentekultur med mer. Ulike familier kan ha forskjellige tradisjoner og vaner. Har vi en bestemt kultur i vår klasse?

Ulike kulturer vil ofte vektlegge ulike deler av vår måte å se på verden rundt oss på. Et flerkulturelt samfunn vil derfor kunne bidra til større mangfold og et rikere felleskap. Alle samfunn har mange oppgaver som skal løses, vi trenger mange slags ressurser, egenskaper, interesser for å klare dette. Det er en realitet at samfunnet i stadig større grad blir flerkulturelt og sammensatt. Det er viktig å se ressursene som ligger i dette mangfoldet. Positiv nysgjerrighet på andres kultur vil derfor være en viktig bidragsyter til å bygge gode relasjoner for mennesker i alle aldre.

Hvis vi ikke forstår hverandre, er det fort gjort å feiltolke andres handlinger og motiver. Det kan gi grobunn for konflikter og motsetninger. Vi risikerer også å gå glipp av viktige ressurser.

Gjennomføring i klassen

Mål for samlingen

Målene for LINK

Å bidra til styrket selvbylde

Å bidra til opplevelse av tilhørighet

Å bidra til mestring

Kompetansemål for samlingen

Kunnskap: at elevene får kunnskap om at mangfold er en ressurs samfunnet trenger. Bli bevisst kulturmarkører i egen ungdomskultur

Ferdighet: At de trener på å se mangfold som noe som er svært nyansert og ikke absolutt og kategorisk.

Verdi: Reflektere over at kultur både er noe man er en del av, og noe man selv skaper

Innledningsritual

Start hver samling på samme måten. Spill gjerne musikk, tenn lys, pynt med blomster, håndhils på alle, eller gjør andre hyggelige ting. Poenget er å signalisere at dette er en link-time, og at link-timer er annerledes enn andre timer.

Dagens gullkorn

Alle forteller om en hyggelig ting de har opplevd siden sist samling. Husk at det er små og enkle hverdagsgledene vi er på jakt etter, ikke grense-sprengende happeninger.

Tema

Presentasjon av tema

Lærer presenterer dagens tema, helt kort. Si noen få setninger om hva samlingen skal handle om. Her kan man plukke ut noe av det som står i innledning til læreren. Innledningen skal bare spore elevene på tematikken og bør derfor ikke ta mer enn noen få minutter.

Husk å minne elevene om at hvis noen har behov for å snakke med noen etter samlingen, vil det bli mulighet for det. På krøll og kast-arket er det en rubrikk alle elevene skal fylle ut. Denne delen skal rives av og alle deltakerne leverer lappen til gruppeleder etter timen. Det er viktig at det ikke bare er de som trenger hjelp som leverer. Det ville være stigmatiserende. De som ikke trenger hjelp kan levere en "tom" lapp.

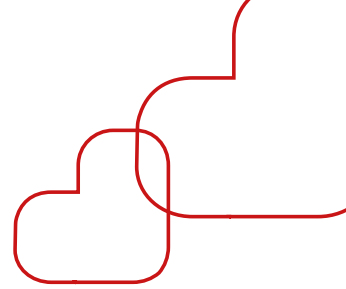
Vi snakker om tema

Alternativ 1:

Bruk gjerne utarbeidet PowerPoint(PP) som utgangspunkt for samtale om temaet. Under PP-bildene fins det støttespørsmål du kan bruke i samtalen med elevene. Du kan også lage egne spørsmål, men det er viktig at spørsmålene er åpne. De skal legge til rette for refleksjon og felles undring og utforskning. Vi er ikke på jakt etter fasitsvar, men ønsker at barn/unge skal få satt ord på egne tanker, følelser og meninger.

Det ikke er et poeng å komme gjennom alle bildene. Hvis elevene har mye å snakke om til de første bildene, er det viktigere å bruke tid på disse, enn å avbryte og forte seg videre for å rekke alt.

Klassens "Alt vi deler"

Gruppeleder ber elevene plassere seg i klasserommets fire hjørner, etter hvor de tenker de hører hjemme. For eksempel: I det ene hjørnet står alle som er født på våren, i det andre står alle som er født på høsten osv. Lage litt morsomme kategorier hvor elevene mikses på alle slags vis.

Forslag til tema:

- liker fotball, svømming, brett, klatring
- liker matte, norsk, engelsk, gym
- har på seg blå, hvite, sorte eller annen farge på sokkene
- liker pizza, taco, sushi eller noe annet best

Vær nysgjerrig på hvorfor de står hvor de står. Gjør et poeng ut av at gruppene forandrer seg hele tiden. Det vil si at vi vanskelig/meningsløst å sette hverandre i bås.

Hvor vi hører hjemme handler om hva vi ser etter.

Kulturprat og kulturplakat

- Elevene grupperes og hver gruppe snakker om disse temaene:
- Hva er typisk festmat i deres familie?
- Hvis det bare var lov å spise norsk mat, hva ville du savnet da?
- Hva er typisk for måten å være sammen på i denne klassen, er der en klassekultur i vår klasse?
- Du kommer til et nytt land du ikke kjenner fra før. Hvordan ville du likt å bli møtt?
- Lag en plakat med ord som har kultur i seg.
- I vår klasse er det kultur for å..... (klarer vi å bli enige eller?)
- Si en egenskap ved din sidemann som du kunne tenkt deg å ha, eller som du liker.

Hva preger klassekulturen/ungdomskulturen vår.

Diskuter i gruppa:

1. Hva gir mest status
  - å få ei fin jakke
  - å få godt resultat på en prøve
  - å score mål i fotball
  - å få mange likes på sosiale media
  - å si fra om mobbing
  - å si unnskyld
  - å bli valgt til en oppgave
  - å invitere til klassefest
  - å få kjæreste
  - å hjelpe læreren

- å gi bursdagspengene til barn som trenger det
  - å hjelpe noen med lekser
  - å inkludere alle i friminuttene
2. Hvis dere kunne bytte om på noe, hva ville dere forandret. Hva ville dere for eksempel hatt øverst på lista? Lag deres egen kulturelle "ønskeliste"
  3. Hver gruppe presenterer for de andre det de har kommet frem til på pkt. 2
  4. Lag en felles plakat for klassen

Filosofiske spørsmål

For de som er ekstra glad i å filosofere.

- Hva er bra med å møte mennesker med en annen kultur?
- Hva betyr utsagnet: kultur er noe man er en del av, og samtidig noe man selv er med på å skape
- Hva kan være vanskelig med kulturforskjeller?
- Kan vi være nysgjerrig på en negativ måte?
- Hvordan hadde skolen vært hvis alle hadde samme bakgrunn?

Bare for gøy

Det er et poeng at alle skal le i løpet av en link-time, også når vi snakker om vanskelige ting, ja kanskje særlig da.

Jeg liker ikke taco: Vis filmsnutten:

<https://www.youtube.com/watch?v=Jx9xZE773iM>

Arket på ryggen

Formål: Øve seg på å gi og ta ros

Utstyr: Et A4-ark til hver deltaker, tape.

Elevene deles inn i grupper på ca. 6. Hver deltaker får et ark festet på ryggen sin. Alle på gruppa skal skrive ei setning på ryggen til hver av de andre deltakerne. Setninga skal være positiv og rosende. Når alle har skrevet til alle tas arkene av. Deltakerne setter seg i ring på gulvet og alle leser minst ei setning de har fått på ryggen.

Still på rekke

Formål: trene på nonverbal kommunikasjon

Utstyr: Ingenting

Be elevene stille seg på rekke etter høyde. Laveste fremst, høyeste bakerst uten å snakke sammen. For de avanserte: Be elevene stille seg i alfabetiske rekkefølge etter fornavnet, eller etternavnet, eller etter fødselsmåned eller fødselsdato. Fremdeles uten å snakke sammen.

Oppsummering

Som oppsummering anbefaler vi krøll-og-kast-oppgaven, eller velg tre ting.

Krøll-og-kast

Krøll-og-kast-oppgavene finner dere i opplegget for samlingen. Elevene skal svare på spørsmålene anonymt og krøller arket sammen. Spør så hvem som vil være dagens skyteskive. Vedkommende stiller seg opp med ryggen mot gruppa. Resten peprer skyteskiva med papirballene sine. Skyteskivas privilegium er at hun/han får lese opp noen av svarene, kanskje tre ark er passelig? Hvis det er populært å være skyteskive, er det viktig at dette går på omgang. Noen synes det er stas når deres svar blir lest opp og vil gjerne si det, andre vil helst ikke gi seg til kjenne. Begge deler er helt greit. Det er lov å komme med positive kommentarer til det som leses opp.

Tre ting

Alle noterer ned 3 ting de husker fra dagens samling, og 3 ting de har lært. Læreren ber noe lese hva de har skrevet. Elevene kan selv velge hva de vil dele.

Avslutningsritual

Avslutt alltid samlingene på samme måte. Ritualet skal være hyggelige og bidra til at elevene føler seg verdsatt. Et avslutningsritual kan være at alle elevene står i ring og sender klassebåndet i sirkelen mens man spiller et musikkstykke.

Klassebåndet lages ved at alle elever klipper til et tøyestykke på ca.50 cm. Hver elev får velge sitt tøyestykke. De kan eventuelt også få litt tid til å pynte det. Alle båndene knyttes så sammen til en sirkel. Vi foreslår at alle tøyestykkene legges i en haug, og så får en og en elev bind for øynene og trekker hvilket

tøyestykke som skal være det neste. På den måten blir rekkefølge og sammensetning tilfeldig. Fordelen med å knytte båndene i stedet for å sy, er at man kan gi rom til nye tøyestykker dersom gruppa får nye medlemmer.

Klassebåndet er et symbol på at alle hører til, at alle har en plass i fellesskapet. Vi er knyttet til hverandre. Derfor er vi avhengig av hverandre og vi velger å ta vare på hverandre. I gruppa skal alle ta plass, og alle skal gi plass. Båndet sirkulerer og binder oss sammen.

Læreren kan også stå i døra og dele ut stå-på-kort eller seigmenn til elevene mens de forlater samlingen.

*Stå-på-kort ligger under ekstramateriell.
De kan skrives ut og eventuelt lamineres.*

Krøll og kast oppgaven

Å heie på mangfold

Svar på en eller flere oppgaver

1. Hvordan kan man vise at man liker noen uten å bruke ord?

---

2. Hva er bra med å være nysgjerrig på andres kultur eller måte å være på?

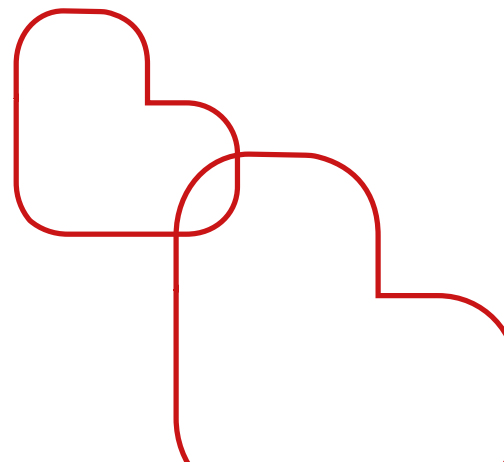
---

3. Hva er bra med å kjenne noen som er annerledes enn seg selv?

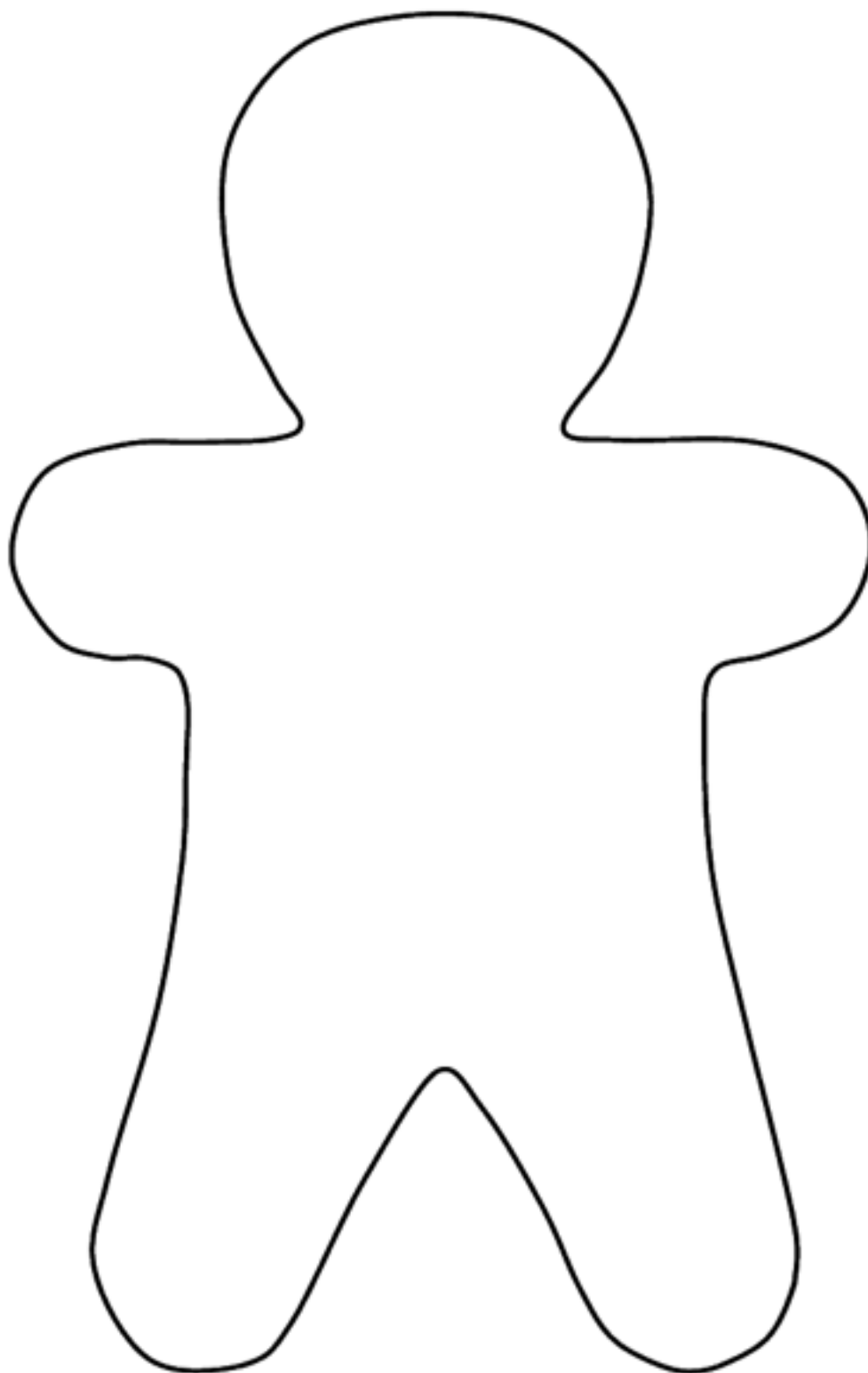

Seigmannen

Noen å snakke med?

I dag har vi snakket om et tema som for noen kan være vanskelig eller leit. Dersom du ønsker å snakke med noen her på skolen, kan det være viktig å snakke med noen om det.

Kryss av nedenfor det som passer for deg!

Elev: _____

Trenger ikke å snakke med noen: _____

Trenger å snakke med noen: _____

Hvem ønsker du å snakke med: _____

